

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha čisto
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Nerodnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Ostra protikomunistična akcija na Finskem

Vlada je podala ostavko, da omogoči sestavo koncentracijske vlade za pobijanje komunizma — Sprejem zakona o zaščiti države

Helsingfors, 4. julija d. Ostavka finske vlade je bila že dalj časa pripravljena zaradi vedno ostrejših sporov med komunisti in meščanskimi sloji. Početki te borbe segajo daleč nazaj do ustanovitve finske države, ko so finski komunisti s pomočjo ruskih boljševikov organizirali komunistično vstajo, ki je privedla do ene najbolj strašnih državljanskih vojn, v kateri pa so končno komuniste premagali meščanski elementi. Po nastopu nacionalistične vlade, ki ji je predsedoval predsednik Vasa, se je pričelo trebljenje komunistov, ki je trajalo vse do današnjih dni. Finsko meščanstvo se je neusmiljeno maščevalo za komunistična zločinstva.

Ta smotrna protikomunistična politika je imela dokaj vidnih uspehov. Socialisti so se popolnoma odpovedali zvezam s komunisti, ter se odločno po-

stavili v obrambo države in ustave. Komunistična stranka je bila že pred nekaj leti prepovedana ter je njen vpliv minimalen.

Novo protikomunistično gibanje, ki se je pričelo poslednje čase v Finski, ima svoj izvor v provinci Osterbotten. Na pobudo poslancev te province je bil izdelan načrt zakona za zaščito države, ki prepoveduje vsako kakršnokoli komunistično akcijo in izdajanje komunističnih listov ter razveljavlja vse komunistične mandate v poslanski zbornici in samoupravnih zastopih. Pri glasovanju o tem zakonu je vlada podala ostavko, da bi na ta način omogočila sestavo koncentracijske meščanske vlade, ki bo povedla najostrejšo borbo proti komunistom s pomočjo sprejetih zakonov.

Sprava med Karolom in princeso Heleno

Ločitev zakona bo razveljavljena, nakar bo postala princesa Helena kraljica in se udeležila kronanja kralja Karola

Bukarešta, 4. julija, s. »Lupta«, ki je običajno dobro poučena o zadevah na dvoru, prinaša naslednje poročilo o spravi med kraljem Karolom in njegovo soprogo Heleno: »Kralj Karol se je udeležil večerje na gradu Controceni, pri kateri so bili navzoči tudi kraljica, princ Nikolaj in prestolonaslednik Mihail. Kraljica in prestolonaslednik sta nato odpotovala na letno bivanje na grad Sinaio, kamor jima bo sledil kralj v osmih ali desetih dneh. Pred tem bo kralj počakal, da bo razveljavljena ločitev zakona, o čemer bo padla odločitev med apelacijskim sodiščem v Bukarešti. Prošnja je bila že izročena sodišču in pričakovati je, da bo tekom prihodnjega tedna rešena. Kralj Karol

je imel zaradi tega vprašanja daljša posvetovanja z dvema odličnima rumunskima pravnikoma.«

Bukarešta, 4. julija, g. Po svetu razširjene govorice o povratku ge. Lupescu v Rumunijo ne odgovarjajo dejstvom. Res je ravno nasprotno, da je akcija za spravo med kraljem Karolom in princeso Heleno že skoro zaključena. Apelacijsko sodišče v Bukarešti bo že tekom prihodnjega tedna na podlagi svoječasne protokolirane izjave bivšega prestolonaslednika, da na ločitev ne pristane, izrelo razveljavljenje ločitve. Princesa Helena, ki ima že naslov Velikanstva, bo postala s tem kraljica. Svečanosti ob kronanju se bo kraljevska dvojica udeležila že skupno.

Državni tožilec kroti poljsko opozicijo

Na zahtevo vlade je 33 opozicijskih poslancev obtoženih zaradi protidržavnega delovanja — Ogorčenje opozicije

Varšava, 4. julija s. Na odredbo vlade je državno pravdnštvo v Krakovu dejansko obtožilo glavne sklicatelje krakovskega kongresa opozicijskih strank. Prizadetih je 33 poslancev, katere državno pravdnštvo obtožuje zaradi protidržavnega delovanja in motenja javnega mira. Pri tem se sklicuje na staro določbo avstrijskega kazenskega zakonika, ki določa za slične prestopke 1—5 let ječe. Kot pogoji, da bo uvedeno postopanje končalo z obsodbo, bo treba, da bo Sejm prizadele poslance izročiti sodišču. Zdi pa se, da se bo vlada le s težavo odločila za sklicanje Sejma, ki naj bi potem razpravljal o tej izročitvi.

Opozicija je sprejela ta odlok vlade z ogromnim ogorčenjem, ki mu dajejo duška opozicijski poslanci na shodih in v listih, kjer ogorčeno napadajo vladno ter jo opozarjajo, naj se v poslednjem hipu strezni ter ubere druga pota, če ne misli pritrirati države do državljanske vojne.

Obtoženi poslanci so sklenili, da se ne bodo prijavili k zaslišanju in da bodo odklonili vsako pojasnilo o motivih

sklicanja krakovskega kongresa. Med obtoženimi poslanci so ugledne politične osebnosti, kakor bivši ministrski predsednik Witos, dalje bivši podpredsednik vlade Thugut in voditelj delavske socialistične stranke, poslanci Barlicki, Niedzialkowski in Zulawski ter voditelj krščansko demokratske stranke Chadzinski.

Vlada grozi, da bo v slučaju, če bi Sejm odklonil izročitev teh poslancev, tega razpustila, razpisala nove volitve ter aretirala vse obtožene poslance.

Varšava, 4. julija g. Posebna komisija pravosodnega ministrstva je odpotovala v Krakov, da sodeluje pri kazenski preiskavi proti opoziciji. V prostorih socialističnega lista »Naprzod« in socialističnega Delavskega doma v Krakovu, sta bili izvršeni hišni preiskavi, pri katerih je policija zaplenila številne izdave prepovedane krakovske resolucije. Razen tega je našla seznam članov socialistične milice. Zastopniki levčarske opozicije in centroma se bodo v kratkem sestali, da bodo sklepali o nadaljnjih ukrepih v borbi proti vladi.

Novi nacionalistični izgredi v Porenju

Divjanje narodnih socialistov proti separatistom v izpraznjenih porenjskih mestih — Intervencija francoske vlade v Berlinu

Berlin, 4. julija g. Kakor v Mainzu, tako so se ponovili danes težki izgredi proti separatistom tudi v Wiesbadenu in Frankentalu.

V Wiesbadenu, kjer je bil sedež separatističnega pokreta, je v pretekli noči več sto oseb pod vodstvom mladih ljudi na motociklih izropalo in popolnoma razdejalo stanovanja in trgovine bivših separatistov v raznih delih mesta. Dasi so bile varnostne oblasti takoj pozvane na pomoč, se jim vendarle ni posrečilo ujeti storilcev, niti preprečiti ogromne škode, ki so jo povzročili. Policijski predsednik v Wiesbadenu je takoj zahteval policijska ojačenja iz Frankfurta, ki so prispela tekom današnjega dneva v mesto in takoj prevzela varnostno službo.

Tudi v predmestjih Mainza so se ponovili izgredi proti separatistom, vendar niso bili težjega značaja. Kakor izve »Berliner Tageblatt«, bodo imeli ob-

žalovanja vredni dogodki v Mainzu in drugih mestih Porenja diplomatske posledice. Nemčija je namreč v Haagu podpisala amnestijsko pogodbo, po kateri mora štiti bivše separatiste pred morebitnim preganjanjem. V političnih krogih računajo, da bo francoska vlada zaradi zadnjih dogodkov v Porenju posredovala pri državni vladi v Berlinu.

Köln, 4. julija s. Semkaj je prispelo 80 nemških sportnih letalcev, ki bodo jutri in jutrišnjem leteli pri »Poletu osvoboditve nad Porenjem« ter s tem v okviru III. nemškega vztrajnostnega poleta manifestirali za izpraznjene nemške kraje. Poleta se bo udeležil tudi zrakoplov »Groß Zeppelin« in največje suhozemsko letalo »W 2000«.

Venizelos na dopustu

Atene, 4. julija. AA. Predsednik grške vlade Venizelos je odpotoval na odmor za nekoliko dni na otoke Egejskega morja.

SMERNICE DRŽAVNE POLITIKE

Zgodovinska seja ministrskega sveta — Ravna jugoslovenska pot vlade in vse javne uprave — Nacijonalna misija banskih svetov — Sokolski pokret je del državne politike

Beograd, 4. julija, M. Danes popoldne od 17.30 do 19.30 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika generala Petra Živkovića. Seji so prisostvovali vsi ministri razen ministra Neudorferja, ki je bolan.

Na seji je ministrski predsednik podal obširno poročilo o splošnem političnem položaju, podčrtavajuč neosnovanost vseh onih vesti, ki se širijo zlonamerno, češ da se pripravljajo neke izpremembe. Naglašal je potrebo iskrenega in složnega dela v izvajanju velikih nalog, ki še čakajo vlado.

Vsi člani vlade so se popolnoma strinjali s pravcem naše nacionalne in državne politike, kakor tudi z direktivami za delo, ki jih je podal ministrski predsednik. Ti sklepi in načeta se glase:

Državni in nacionalni program je določen novemu režimu z dvema zgodovinskima činoma Nj. Vel. kralja, ki tvorita osnovo državnega in nacionalnega življenja in razvoja kraljevine Jugoslavije. To sta:

1. Manifest z dne 6. januarja 1929., ki se mora vzeti v celoti in po motivih in po težnjah. Noben del tega manifesta se ne more izvajati tako, da bi se drugi del opustil. V njem je izrečena zadnja beseda o starem sistemu uprave. Starega ne moremo in ne smemo več, iščemo nove metode in krčimo nova pota.

2. Zakon z dne 3. oktobra 1929. Etimni in etični sistem našega zgodovinskega in nacionalnega razvoja je definitivno določen z imenom kraljevine, ki je bilo navdušeno sprejeto od vsega našega naroda. Administrativna razdelitev kraljevine na banovine je presekala za vedno zgodovinske meje, te ovirale nacionalnega formiranja in razvoja ter ustvarila banovine, močne in za življenje usposobljene upravne in gospodarske enote. S tem zakonom je postavljeno absolutno načelo: eden narod, ena nacionalna zavest. Spoštovanje plemenskih imen in tradicij je vsem vzvišeno, ima pa vedno služiti razvoju nacionalne sinteze in edinstva. Plemenске zvestave naj v pletih pripadajo prošlosti, nacionalna bodočnost pa hoče samo jugoslovensko nacionalno trobojnico.

Na osnovi teh dveh činov in znane zgodovinske izjave Nj. Vel. kralja, ki je v ideji in organski zvezi z njima, izhajajo imperativni naslednji sklepi in direktive dela kraljevske vlade, čije delo mora biti jasno določeno in homogeno v pojmovanju poedinih glavnih vprašanj ter čvrsto in sigurno v konsekvenci izvajanja vladne politike in akcije.

Osnovno načelo sedanjega režima izključuje politične stranke in sodelovanje njihovih predstavnikov v državni upravi, ker je neoporečno dejstvo, da je znano delovanje političnih strank spravilo v vprašanje ne samo življenjske in gospodarske interese naroda in države ter vsakega posameznika, marveč tudi resno ogrožalo državno in narodno edinstvo. S takim delom so politične stranke izgubile pravico do obstoja. One ne obstojajo več in se s svojimi strankarskimi cilji ne morejo nikdar več povrniti.

Predsednik kraljevske vlade je osredotočil delo vseh ministrov in skrbi za sistematično izvrševanje državnega programa. Njegova pravica in dolžnost je, da se zavzema za to, da vsi ministri upravljajo svoje resore po izdanih navodilih in v medsebojnem skladu. Nj. Vel. kralj po svoji uvidenosti in po svojem zaupanju imenuje ministre kot šefe posameznih panog državne uprave. Ministri stopajo v vlado kot poedinici, ne pa kot strankarski ljudje, ali pa kot predstavniki kake plemenske, verske ali politične skupine. Ministri upravljajo svoje resore in izvršujejo stavižene jim naloge, ravnujoč se pri tem izključno po interesih nacionalne in državne celine in zavedajoč se, da mora biti zakon enak za vse in da se interesi posameznikov, pokrajin in plemen morajo podrediti interesom celine.

V tem cilju so ministri dolžni skrbeti za to, da se njim podrejeni državni organi niti v službi, niti v privatnem življenju ne pregreše proti svoji javni funkciji ter da iskreno in vdano stoji v službi jugoslovenske misli, državne ureditve in sedanjega reda.

Zaradi čim boljše in cenejše uprave se mora gledati na racionalizacijo in na eksperimentalno administracijo potom dekoncentracije. Posebno pozornost se mora posvečati izbiri in napredovanju

uradništva, ki mora biti popolnoma vdan interesom nacionalne in državne celine. Postavlja se kot kategorična zahteva državne politike, da v državni in javni službi ni mesta za uradnike in funkcionarje, čijih službeno delo in držanje ni v skladu s temi načeli. Vse uradniške stanovske organizacije morajo prilagoditi svoje delovanje nacionalnim interesom in nositi jugoslovensko obeležje.

Vera uradnika ne more biti ovira za njegovo imenovanje in funkcijo širom vse kraljevine.

Administrativna razdelitev na devet banovin je definitivna. Njihova administracija se mora popolnoma izvesti in razvijati, da bi se banovine čim prej in čim bolj usposobile kot upravne in gospodarske enote.

V skladu s postavljenimi načeli se od banskih svetov in njihovih članov pričakuje in zahteva, da bodo iskreni in vdani pomočniki jugoslovenske nacionalne in državne politike v banovinah poleg izvrševanja določenih jim dolžnosti.

Dokler sedanji sistem uprave v občinah še traja, je neobhodno potrebno izvršiti revizijo dela in osebne sestave vseh občinskih uprav, da bi čim boljše odgovarjale potrebam naroda in splošni državni politiki, kakor tudi zaradi priprave za moderen in primernejši sistem občinske uprave.

Predlogi srednješolskih profesorjev

Zaključek proforskega kongresa — Na kongresu sprejete resolucije

Beograd, 4. julija p. Danes je bil zaključen jubilarni kongres Jugoslovenskega proforskega združenja. Snači se je v okviru kongresa vršila skupščina proforske kreditne zadruge. Za predsednika je bil ponovno izvoljen prof. Mirko Popović iz Beograda. V nadaljevanju dnevnega reda je kongres danes obširno razpravljal o poročilu upravnega odbora ter je bil po daljši debati podeljen odboru absolutorij. V smislu pravil je bilo izločenih 7 odbornikov ter na njihova mesta izvoljeni novi, med njimi Slovenca Alfred Renard in dr. Pavel Breznik. Po končanem dnevnem redu je imela profesorica Milica Bagdanovića predavanje o preobremenitvi srednješolske mladine, v katerem je pobijala razne trditve, ki so se v zadnjem času pojavile v javnosti ter obenem naglašala potrebo primerne reforme. Prof. Cvetko Popović je govoril o nalogah dnevnega tiska in ostro kritiziral oni tisk, ki premalo upošteva vzgojni moment dnevnega tiska. Naglašal pa je tudi, da bi morali profesorji stati v ožjem stiku z dnevnim tiskom in ga s svoje strani podpirati s primernimi prispevki, nanašajočimi se na vzgojo mladine in sodelovanje šole, javnosti in staršev.

Ob zaključku kongresa je bila sprejeta obširna resolucija, ki v glavnem zahteva:

1. V svrhu pospeševanja srednješolskega pouka, naj se osnujejo v vseh mestih, kjer obstojajo filozofske fakultete, tako zbrane vzorne srednje šole, na katerih naj se preizkusijo nove vzgojne metode.

2. Skupno z učnim programom naj se izdajo tudi navodila za vse šolske predmete.

3. Strokovni inspektorji prosvetnega ministrstva naj vrše inspekcije samo tekom šolskega leta, a najdalje do 1. maja.

4. V svrhu enotne nomenklature in terminologije v srednjih šolah naj se čim prej sestavi posebna komisija srednješolskih profesorjev.

5. Z začetkom prihodnjega šolskega leta naj se na vseh srednjih šolah osnujejo ekskurzijski fondii.

6. Direktorji srednjih šol naj se razbremenijo izrazito administrativnih poslov na ta način, da se jim dodelijo pomočniki, ki bodo vršili vse te posle, tako da se bodo mogli direktorji v večji meri posvetiti razvoju in napredku podrejenega mu zavoda.

7. Profesoricam, ki imajo za moze državne uradnike, naj se priznajo polne draginske doklade.

8. Izpiti privatnih dijakov naj se honorirajo vsem profesorjem in direktorjem v enaki meri, kakor ministrskemu odposlancu, ker ti izpiti presegajo proforske dolžnosti in predstavljajo ob-

Od osnovne šole do univerze mora biti pouk izvajan strogo v jugoslovenskem nacionalnem duhu s spoštovanjem omladine do nacionalne zgodovine in kulture in njeno globoko vero v napredek in bodočnost Jugoslavije. Učno osebje mora v popolnosti odgovarjati po svojih sposobnostih in kvalifikacijah tem postavljenim nalogam.

Z zakonom z dne 6. decembra 1929 je bil ustanovljen Sokol kraljevine Jugoslavije, ki mora s svojim integralnim nacionalnim značajem pokriti vse slične dosedanje plemenske in verske organizacije. Razvoj Sokolstva v širokih masah naroda, kjer ima Sokol svojo kulturno in prosvetno misij^o, postaja del programa državne politike, ki se mora izvesti brez zastoja.

Država je dolžna omogočiti priznanje veroizpovedim popolno moralno misijo in samostojen razvoj ter enakopravnost, da bi odgovarjale svojim visokim nalogam ter da bi se po svoji dolžnosti odzvale zaupanju in iskreno sodelovale v nacionalnem življenju države, izogibajoč pa se vedno in povsod vsake politične akcije in političnega udejstvovanja v kateremkoli pogledu. Vsaka kulturna, humana in gospodarska akcija, v kolikor ni v državnih rokah, bo našla ob vsaki priliki pomoč s strani države, če ni naperjena proti državni politiki in jugoslovenski nacionalni misli.

9. Prošnje profesorjev za napredovanje v višje skupine naj se takoj rešijo.

10. Stalne mesečne doklade profesorjev srednjih šol naj se izenajajo po skupinah z onimi akademsko kvalificiranih uradnikov.

11. Profesorjem, ki so bili začasni predmetni učitelji na srednjih šolah in so si naknadno pridobili kvalifikacijo za profesorje, naj se ta leta vstopejo v službeno dobo za napredovanje.

12. Profesorjem, ki so absolvirali filozofsko fakulteto, ali ki so diplomirali pred 1. julijem 1914, naj se vojaška leta v svetovni vojni štejejo v službeno dobo za napredovanje.

13. Čim prej naj se sprejme zakon o verskih srednjih šolah in učitelji na teh šolah izenačijo s 1. oktobrom 1929 z učitelji državnih srednjih šol.

14. Upokojeni direktorji in inspektorji naj se prevedejo po novem zakonu z dnem 31. avgusta 1929.

15. Profesorjem učiteljskih, ki so absolvirali pedagoško šolo z osmimi semestri, naj se priznajo stalne mesečne doklade.

16. Vsi profesorji, ki še niso prevedeni po novem zakonu, naj se takoj prevedejo.

17. Sedanji začasni predmetni učitelji naj se obdrže v službi do 1. novembra, da bi mogli v oktoberskem terminu položiti diplomsko izpito.

18. Se neizplačani honorarji za nadure iz leta 1929, naj se čim prej izplačajo.

Vseslovanski kongres srednješolcev

Beograd, 4. julija č. Vseslovanski kongres srednješolcev je danes nadaljeval svoje delo. Dopoldne so komisije izvršile redakcijo resolucij, ki so bile popoldne predložene plenarni seji. V vsaki komisiji je bilo po 10 članov jugoslovenske, češkoslovaške, poljske in ruske delegacije. Na popoldanski plenarni seji so bili soglasno odobreni referati, ki se nanašajo na delo za vseslovansko zbližanje srednješolcev, na skupno izdajanje časopisov, na organizacijo ferijalnih kolonij in na organizacijo bodočih kongresov.

Vročinski val nad Budimpešto

Budimpešta, 4. julija. č. V srednje in severovzhodni Evropi se je pojavil hud vročinski val. V Budimpešti je bilo samo zadnja dva dni 160 slučajev solnčnice, od teh 23 s smrtnim izidom.

Tudi v Rumuniji vlada neznosna vročina. Na Poljskem so imeli danes 40 stopinj C. V Nemčiji vlada silna suša. Pojavili so se številni gozdni požari. Doslej je pogorelo že nad 600 ha gozdov.

